

Gemeente
Drechterland

Visie op Drechterland en haar kernen

Een vooruitblik naar 2030

“Drechterland, een vitale, aantrekkelijke en duurzame gemeente om in te leven, te wonen en te werken.”

Oosterblokker

Westwoud

Hoogkarspel

Venhuizen

Hem

Wijdenes

Oosterleek

Schellinkhout

April 2021

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding en leeswijzer.....	5
2. Drechterland anno 2021	6
3. Trends en ontwikkelingen	8
4. Visie op Drechterland richting 2030	10
5. Thema's in Drechterland.....	11
5.1 Wonen en huisvesten	11
5.2 Voorzieningen en mens	14
5.3 Werk en ondernemen	15
5.4 Landschap, water en recreatie.....	17
5.5 Duurzaamheid	18
5.6 Participatie en rollen	19
6. Drechterland richting 2030.....	21
Bijlage: Raadsbesluit (met aangenomen amendement) d.d. 31 mei 2021.....	25

Samenvatting

Voor u ligt een visiedocument dat beschrijft hoe we met elkaar de gemeente Drechterland en haar afzonderlijke kernen voor de langere termijn leefbaar en vitaal maken en houden. Hierbij moet rekening worden gehouden met trends en ontwikkelingen. Op basis van de algemene visie zijn een aantal thema's uitgewerkt.

Visie en doelstellingen

In dit visiedocument wordt Drechterland anno 2021 beschreven. Naast feiten en cijfers wordt weergegeven wat wij in Drechterland belangrijk vinden. Op grond van deze uitgangspunten en de (toekomstige) trends en ontwikkelingen, kan de centrale visie op Drechterland richting 2030 als volgt worden omschreven:

“Drechterland, een vitale, aantrekkelijke en duurzame gemeente om in te leven, te wonen en te werken.”

Drechterland is in 2030 een vitale gemeente waarin iedereen erbij hoort en de ruimte heeft om zich te ontwikkelen. De identiteit van de gemeente wordt gevormd door de individuele kernen en de ligging van de gemeente in Westfriesland. We hebben oog voor elkaar in Drechterland en samen behouden wij al het mooie van de gemeente en bieden we de ruimte voor kwalitatieve ontwikkelingen. Drechterland is een vitale en aantrekkelijke gemeente waar het fijn is om te leven, te wonen en te werken, met mooie plekken die rust en ruimte bieden. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bouwen wij verder aan “Een Vitaal Drechterland”.

Om vorm te geven aan deze visie worden met een scope op 2030, per thema een aantal doelstellingen geformuleerd. Het betreft de volgende thema's: wonen en huisvesten, voorzieningen en mens, werk en ondernemen, landschap, water en recreatie, duurzaamheid, participatie en rollen. Hieronder volgt per thema een beknopte omschrijving van deze doelstellingen.

Wonen en huisvesten

Drechterland ontwikkelt richting 2030 een compleet en divers woonaanbod, met bijzondere aandacht voor starters en senioren, behoud van groene buffers en woonkwaliteit. Onze bijdrage aan de regionale woningbouwopgave wordt in de (groei)kernen Hoogkarspel en Venhuizen gerealiseerd. In de overige kernen wordt, om bij te dragen aan de leefbaarheid in een kern, hoofdzakelijk voor 'eigen behoefte' gebouwd, waarbij inbreiding voor uitbreiding gaat.

Voorzieningen en mens

De kernen van Drechterland beschikken over een passend voorzieningenaanbod en inwoners voelen zich veilig en thuis in hun eigen kern. Basisvoorzieningen per kern, met uitzondering van Hem en Oosterleek, zijn; primair onderwijs, een ontmoetingsplek in de kern en waar mogelijk ook een gymzaal.

In de groeikernen Hoogkarspel en Venhuizen wordt een pluspakket op deze voorzieningen gestimuleerd. De doelgroepen jeugd en senioren krijgen extra aandacht bij de vorming van beleid. Zelfredzaamheid wordt gestimuleerd, maar een vangnet wordt geboden.

Werk en ondernemen

Drechterland zet in op versterking van de lokale economie met accent op de land- en tuinbouw en recreatie. Wij faciliteren startende en gevestigde ondernemers en stimuleren de groei van circulaire economie. Een goede digitale infrastructuur is de basis voor het ondernemersklimaat in Drechterland.

Landschap, water en recreatie

De unieke identiteit van de kernen en het landschap in Drechterland blijft behouden. Er wordt actief ingezet op het versterken van (dag)recreatie en kleinschalige verblijfsrecreatie. Een goed netwerk van fiets- en wandelpaden is hiervoor essentieel.

Duurzaamheid

Het stimuleren van verduurzamen van woningen, bedrijven, mobiliteit en de agrarische sector heeft prioriteit. Daarnaast streven we naar zoveel mogelijk bewustwording van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

Participatie en rollen

Richting 2030 is Drechterland een toegankelijke gemeente voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, waarbij voldoende ruimte wordt geboden voor eigen initiatieven. Het bestuur van de gemeente is zichtbaar en bij ontwikkeling van beleid hebben wij voortdurend aandacht voor de vraag of interactieve beleidsvorming passend is.

1. Inleiding en leeswijzer

Een Vitaal Drechterland. We zeggen het, we denken het, we weten het, maar wat is nou eigenlijk 'Een Vitaal Drechterland'?

Dit visiedocument beschrijft, met behulp van de doelstellingen per thema, de strategische koers voor de gemeente Drechterland voor de langere termijn met een scope op 2030. Het is een schets die de gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, uitnodigt om samen verder vorm te geven aan 'Een Vitaal Drechterland'.

Het doel van dit visiedocument is om een kader te bieden dat richting geeft aan het gemeentelijk beleid en daarnaast ook inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties prikkelt tot het (mede) ontwikkelen en uitvoeren van plannen en projecten. De waarden en kwaliteiten die wij als Drechterlanders in de gemeente willen behouden en de ruimte die wij willen bieden voor ontwikkeling, staan hierbij centraal.

Dit visiedocument bevat geen blauwdruk. Dit is onmogelijk en onwenselijk. Het is dan ook geen gedetailleerd plan voor de toekomst. In dit visiedocument wordt "slechts" met de kennis van nu een blik op de toekomst gericht. Dit visiedocument zal niet altijd een concreet antwoord op voorliggende vragen bevatten, maar kan wel helpen om dat antwoord te formuleren. Dit visiedocument is een aanscherping van de gemeentelijke koers voor de komende jaren.

Het visiedocument sluit aan bij de dynamiek van de samenleving. De koers is robuust genoeg om richtinggevend te zijn maar laat ook voldoende ruimte voor nieuwe inzichten en initiatieven. Deze visie geeft richting en fungeert als parapludocument waaronder andere visie- en beleidsdocumenten, zoals de omgevingsvisie en het woonprogramma, hun plek vinden. De Visie op Drechterland kan gezien worden als belangrijk fundament voor toekomstig beleid.

Het visiedocument start met een beschrijving van Drechterland anno 2021. Vervolgens volgt een overzicht van trends en ontwikkelingen die op Drechterland afkomen. Het daaropvolgende onderdeel gaat in op de visie op Drechterland richting 2030. De visie wordt vervolgens verder geconcretiseerd in zes thema's, te weten; wonen en huisvesten, voorzieningen en mens, werk en ondernemen, landschap, water en recreatie, duurzaamheid en tot slot participatie en rollen. Het laatste onderdeel van dit document geeft overzicht van de koers van de gemeente Drechterland tot 2030 en hoe daar te komen.

Als bijlage bij deze visie is het besluit van de gemeenteraad van 31 mei 2021 toegevoegd, waarbij de visie werd vastgesteld. Het daarbij aangenomen amendement is in dit besluit verwerkt.

2. Drechterland anno 2021

De gemeente Drechterland ligt in het hart van Westfriesland, te midden van de 'Gouden driehoek' (Hoorn-Enkhuizen-Medemblik). Drechterland is op 1 januari 2006 ontstaan door de samenvoeging van de voormalige gemeenten Drechterland en Venhuizen. Drechterland is een groene plattelandsgemeente van 80,74 km², bestaat uit 59,1 km² land en 21,64 km² water. Drechterland telt 19.843 inwoners (1 januari 2021). Daarvan wonen 12.607 inwoners in de twee grootste kernen Hoogkarspel en Venhuizen. De andere 7.236 inwoners wonen verspreid over de kernen Hem, Oosterblokker, Oosterleek, Schellinkhout, Westwoud en Wijdenes. Qua leeftijdsopbouw bestaat 22% van de bevolking in Drechterland uit personen tot 20 jaar, ook is 22% van de bevolking ouder dan 65 jaar en de overige 56% van de bevolking van Drechterland is tussen 20 jaar en 65 jaar. De leeftijdsopbouw in Drechterland blijkt op basis van CBS-gegevens vrijwel gelijk te zijn met het landelijk gemiddelde.

Drechterland is een gemeente waar het prettig wonen is vanwege het open landschap, de ligging aan de Westfriese Omringdijk en de karakteristieke lintbebouwing. Een afwisselend vlak landschap met rechte ruilverkavelingswegen, boomgaarden en bollenvelden zijn belangrijke elementen in het decor van het Drechterlandse buitengebied. Drechterland vormt een groene buffer tussen het verstedelijkt Hoorn en Enkhuizen. De zuidzijde van Drechterland wordt gekenmerkt door een meer open en weids landschap met uitzicht over het Markermeer. De noordzijde kent een meer verstedelijkt landschap met aansluiting op infrastructuur en bedrijvigheid. De Driebanpolder herbergt veel fruitkwekerijen, landbouw en weideland met veeteelt. Karakteristiek voor de omgeving van Wijdenes en Oosterleek is de afwisseling van weilanden, rietlanden, fruittuinen, wegen en sloten, afgebakend door hagen en dijken. In Oosterblokker en Westwoud overheersen hoofdzakelijk fruit en veeteeltbedrijven en in Hoogkarspel de groente- en bloembollenteelt. De liefde voor het landschap in Drechterland is groot: het landschap moet openblijven en mag niet ten prooi vallen aan de bouw van huizen of andere niet-passende bebouwing. De Westfriese Omringdijk is een belangrijk dragende kracht in Drechterland.

Drechterland bestaat uit acht kernen die qua samenstelling, opbouw en inrichting van elkaar verschillen. In de 'culturele biografie van Drechterland' uit 2007 wordt een schets gegeven van de individuele kenmerken. Opvallend overeenkomst tussen veel kernen is de lintbebouwing en het groene karakter. Daarnaast zijn ook de voorzieningen en sociale verbindingen in de kernen noemenswaardig. De aanwezigheid van primair onderwijs en een ontmoetingsplek in vrijwel alle kernen is één van de factoren die bijdraagt aan een grote sociale cohesie. Het grote aantal verenigingen, clubs en vrijwilligers in de Drechterlandse kernen zorgt voor een rijk aanbod op het gebied van sport, recreatie, kunst, cultuur en ontmoeting.

De verschillen die er tussen de Drechterlandse kernen bestaan zijn lastig te duiden en onderling niet groot. Toch hecht men sterk aan het idee van een eigen dorpsidentiteit. Men vraagt om een eigen benadering, passend bij de kenmerken en problematiek van de specifieke kern. Het behouden van de eigenheid van de kernen draagt bij aan de sociale cohesie, de levendigheid en veerkracht van de gemeente als geheel.

Uit de burgerpeiling van 'Waar staat je gemeente' blijken de inwoners van Drechterland, met een gemiddelde van 8,1 tevreden te zijn over de directe woonomgeving. 85% van de inwoners voelt zich thuis in de buurt en 79% is tevreden over voldoende groen in de buurt. 89% van de inwoners voelt zich meestal veilig in de eigen leefomgeving en 74% van de inwoners zet zich, of wil dat, actief in voor de leefbaarheid in de eigen buurt.

In 2020 waren er in Drechterland 8.373 woningen, voornamelijk eengezinswoningen. CBS-gegevens tonen aan dat de woningvoorraad in Drechterland voor ongeveer 75% bestaat uit koopwoningen en de overige woningen zijn huurwoningen. Landelijk ligt dit gemiddelde op ongeveer 58% koopwoningen.

Het besteedbare inkomen van de huishoudens in Drechterland, blijkt op basis van gegevens van 'Waar staat je gemeente' gemiddeld 10% hoger te liggen dan in de rest van Nederland (€ 47.300 in Drechterland t.o.v. € 43.000 in de rest van Nederland in 2018). Het aandeel bijstandsuitkeringen is in Drechterland lager dan het landelijke gemiddelde (20,3 personen per 1.000 inwoners in Drechterland t.o.v. 46 personen per 1.000 inwoners landelijk in 2020).

De gemeente Drechterland ligt strategisch en economisch gezien in de netwerkregio Westfriesland en nabij de Metropoolregio Amsterdam. Een goede balans tussen economische ontwikkeling enerzijds en kwaliteit van het leven anderzijds is in Drechterland van groot belang.

CBS-gegevens tonen aan dat Drechterland in 2020, 2.095 bedrijfsvestigingen kende, waarin vrijwel alle bedrijfstakken zijn vertegenwoordigd. Zo zijn er bijvoorbeeld 345 vestigingen voor bouwnijverheid, 265 vestigingen voor landbouw, bosbouw en visserij en zijn er 60 vestigingen voor horeca. Het totaal aantal bedrijfsvestigingen is met 95 gestegen in 2020 t.o.v. 2019.

Alle bedrijven gezamenlijk boden 431 banen per 1.000 inwoners in 2019. Aldus onderzoek van 'Waar staat je gemeente'. Opvallend verschil met het landelijk gemiddelde is dat 17,8% van de banen in de landbouwsector zijn terug te vinden, terwijl het landelijk gemiddelde hierbij 2,6% was in 2019. Voor de overige sectoren geldt dat Drechterland gemiddeld of soms iets daaronder scoort, zoals bij zakelijke dienstverlening (25,4% in Drechterland t.o.v. 31,8% landelijk gemiddelde in 2019).

Recreatie en toerisme worden in Drechterland steeds belangrijker. Natuur en landschap vormen de kern van het recreatieve en toeristische product van Drechterland en Westfriesland. De recreatieve-toeristische voorzieningen in de gemeente Drechterland bieden een gevarieerd beeld van fietsen, wandelen, natuurbeleving, waterrecreatie en dagtoerisme.

De gemeente Drechterland is goed bereikbaar via de N307, N506 en daarmee de aansluiting op de A7. Verder heeft de kern Hoogkarspel een NS-treinstation, waar elk half uur de trein in de richting van Hoorn en in de richting van Enkhuizen vertrekt. Naast een buurtbus kent de gemeente geen aanvullende openbaar vervoer verbindingen.

Drechterland is gelegen in Westfriesland. Samen met de partners in de regio wordt gewerkt aan het versterken van de regio. In het Pact van Westfriesland zijn hier door de zeven Westfriese gemeenten ambities voor uitgesproken.

3. Trends en ontwikkelingen

Het is onmogelijk om exact te voorspellen hoe Drechterland er in de toekomst uitziet. Wel is er zicht op de belangrijkste trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de toekomst van Drechterland.

Uit de bevolkingsprognose van de provincie Noord-Holland uit 2019 komt een beperkte inwonersgroei naar voren van 3%, 600 inwoners, van het totaal aantal inwoners van Drechterland tot 2030. Dezelfde prognose laat voor de regio Westfriesland een significante stijging zien van bijna 30% in de leeftijdsgroep 65+ en juist een afname van de leeftijdsgroep 15-65 jaar met ruim 4%, wat een afname van de beroepsbevolking betekent. Ook de gezinssamenstelling verandert; er komen meer eenpersoons- en kleinere huishoudens. Tot 2030 neemt, volgens de prognose, het aantal huishoudens in Drechterland toe met 10%, van 8.200 huishoudens naar 9.000 huishoudens. Door de gezinsverdunding is er meer vraag naar woningen dan aanbod. Dit betekent een stijging van de woningbehoefte in Westfriesland van 7,7% tot 2030.

Niet alleen de omvang van de bevolking is in beweging. Ook de manier waarop mensen samenleven verandert. Er is sprake van voortgaande individualisering. Mensen nemen zelf de verantwoordelijkheid voor hun eigen leven en welzijn. Door globalisering en ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie, krijgen tijd, ruimte en verbondenheid een andere betekenis.

Als tegengestelde reactie op de globalisering is ook een behoefte aan gezamenlijkheid en gedeelde verantwoording waarneembaar. Dit geldt ook voor de aandacht voor lokale en gemeenschappelijke verbondenheid. Dit is met name terug te zien in het actieve sport- en culturele leven in de kernen van de gemeente Drechterland.

Nieuwe netwerken van inwoners en organisaties, die hun bijdrage leveren aan beleidsontwikkeling en uitvoering, ontstaan. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers moet de gemeente de krachten bundelen om de opgaven van de toekomst aan te kunnen.

De toenemende welvaart zorgt voor een groeiende ruimtebehoefte. Mensen willen groter wonen en recreëren. De prognoses laten een daling van de gemiddelde woningbezetting zien en de fysieke leefwereld wordt, mede door infrastructurele mogelijkheden, steeds groter. Mensen gebruiken per persoon meer ruimte dan vroeger, deze behoefte lijkt toenemend en vraagt daarom een goede weging van ruimtegebruik.

Naast ruimte voor wonen is er in de gemeente Drechterland (economische en landschappelijke) ruimte nodig voor onder andere de landbouw, voor natuurgebieden, bedrijven, recreatie, toerisme, cultuur, zorg en mobiliteit. De toenemende ruimtebehoefte leidt tot steeds schaarsere vrije ruimte. Dit is echter geen eenduidige ontwikkeling. Naast een toenemende ruimtebehoefte is ook een steeds groter wordend bewustzijn waarneembaar waar het gaat om het achterlaten van een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk. Om hier meer op in te spelen moet de gemeente kwalitatief onderscheidend gaan bouwen en regionaal de afstemming zoeken op het gebied van wonen.

Binnen de Nederlandse markt is er sprake van toenemende concurrentie tussen regio's. De mobiliteit van inwoners neemt toe en dankzij nieuwe media wordt het makkelijker om informatie uit te wisselen. Hoewel de fysieke afstanden gelijk blijven, maken technologische ontwikkelingen het makkelijker om met elkaar in contact te komen. Inwoners zijn minder gebonden aan de plaats waar zij wonen, zij leggen contacten en vormen netwerken die niet strikt gebonden zijn aan een fysieke omgeving. Tegelijk hebben we te maken met mensen die langer thuis blijven wonen waardoor mensen meer afhankelijk zijn van zorg in de eigen woonomgeving. Voor kwetsbare groepen is de uitdaging ook om de technologische mogelijkheden en vernieuwingen in voldoende mate te gaan benutten.

Een ander belangrijk onderwerp wordt gevormd door de klimaatverandering, en dan meer specifiek door de afspraken die er binnen Nederland in het kader van het Klimaatakkoord zijn gemaakt. Daarbij gaat het met name over de gevolgen van energietransitie en klimaatadaptatie. Deze twee thema's hebben hun uitwerking op vele onderdelen van het takenpakket van de gemeente. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan over de ruimtelijke inpassing van zonnepanelen en eventuele windmolens, maar ook over de vraag of de capaciteit van het rioolnetwerk verhoogd moet worden om zogenaamde klimaatbuien op te vangen, hoe we het energiegebruik van woningen terug kunnen dringen, of wat de gemeente kan doen om duurzame mobiliteit te stimuleren.

Gezien het steeds grotere en complexere takenpakket vragen de trends en ontwikkelingen om keuzes die richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van de gemeente Drechterland richting 2030. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de visie op Drechterland.

4. Visie op Drechterland richting 2030

De trends en ontwikkelingen laten zien dat het behouden en versterken van al het goede dat Drechterland te bieden heeft, de komende jaren de belangrijkste opgave voor de gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers is. De kernkwaliteiten van de gemeente vormen de basis om uitvoering te geven aan deze opgave.

Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten van Drechterland zijn samen te vatten in de volgende punten:

- Drechterland is ook in 2030 een mooie landelijke gemeente met karakteristieke kernen.
- Drechterland kent aantrekkelijke kernen om in te wonen met een grote gemeenschapszin.
- Drechterland is een gemeente waar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers prettig met elkaar leven, wonen en werken.
- Drechterland is een gemeente met ook in 2030 voldoende voorzieningen in de kernen.
- Drechterland is een sociale gemeente waar iedereen op alle vlakken volwaardig mee kan doen.
- Drechterland is in 2030 een duurzame en groene gemeente.

De combinatie van kernkwaliteiten vormt het uitgangspunt bij de ontwikkeling van Drechterland tot een aantrekkelijke gemeente om in te wonen in de regio Westfriesland. Met vitale en betrokken kernen met ieder een karakteristieke identiteit, die bijdraagt aan een unieke leefomgeving. Drechterland heeft in 2030 idealiter een economie die aanvullend is aan het wonen in de gemeente en zich verdraagt met de kwaliteit van natuur en landschap. Een thuisgevoel in Drechterland wordt gevormd door de Westfriese identiteit en de lokale dorpsidentiteit.

Visie

Bij het inspelen op toekomstige veranderende omstandigheden is het belangrijk om het onderscheidend vermogen van de gemeente te versterken en de bestaande kernkwaliteiten en vitaliteit in 2030 te behouden en waar mogelijk te verbeteren. De 'Visie op de gemeente Drechterland en haar kernen' wordt als volgt weergegeven:

“Drechterland, een vitale, aantrekkelijke en duurzame gemeente om in te leven, te wonen en te werken”

Drechterland is in 2030 een vitale gemeente waarin iedereen erbij hoort en de ruimte heeft om zich te ontwikkelen. De identiteit van de gemeente wordt gevormd door de individuele kernen en de ligging van de gemeente in Westfriesland. We hebben oog voor elkaar in Drechterland en samen behouden wij al het mooie van de gemeente en bieden we de ruimte voor kwalitatieve ontwikkelingen. Drechterland is een vitale en aantrekkelijke gemeente waar het fijn is om te leven, te wonen en te werken, met mooie plekken die rust en ruimte bieden. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bouwen wij verder aan “Een Vitaal Drechterland”.

Deze visie op Drechterland gaat uit van drie kernbegrippen; samen leven, wonen en werken. Vanuit deze kernbegrippen heeft Drechterland richting 2030 de volgende ambities:

- Behoud van de vitaliteit en kwaliteit van leven in de Drechterlandse kernen staat centraal;
- Drechterland kiest ervoor om zich vanuit de bestaande kernkwaliteiten, te ontwikkelen tot aantrekkelijke en complete gemeente om in te wonen;
- Een op participatie gericht sociaal beleid, een ondersteunend economisch structuurbeleid en een op kwaliteit en duurzaamheid geënt ruimtelijk beleid, is kenmerkend voor Drechterland;
- De bestuursstijl van Drechterland is faciliterend en activerend waar mogelijk, en initiërend en leidend waar nodig.

5. Thema's in Drechterland

In het voorgaande hoofdstuk is ingegaan op de visie op Drechterland richting 2030. De visie van de gemeente, *Drechterland een vitale, aantrekkelijke en duurzame gemeente om in te leven, te wonen en te werken*, vormt de basis voor de verdere uitwerking per thema.

In dit hoofdstuk wordt per thema ingegaan op de doelstellingen voor de ontwikkeling van de gemeente Drechterland richting 2030. Het gaat opeenvolgend om de thema's:

1. Wonen en huisvesten;
2. Voorzieningen en mens;
3. Werk en ondernemen;
4. Landschap, water en recreatie;
5. Duurzaamheid;
6. Participatie en rollen.

5.1 Wonen en huisvesten

Drechterland wil invulling geven aan een divers woonlandschap waar ruimte en kwaliteit de boventoon voeren. Bouwen doen we in Drechterland zowel voor 'eigen behoefte', als, waar het mogelijk is, om in te spelen op de woningbouwopgave van de regio.

Beleid en behoefte

Om een aantrekkelijke en complete gemeente te zijn om in te wonen, voert Drechterland een actief woon- en grondbeleid. Om de kwaliteit van leven te behouden en te ontwikkelen is een zo evenwichtig mogelijke bevolkingssamenstelling van groot belang.

Een kwalitatief en kwantitatief woningbouwbeleid draagt ertoe bij dat de lokale en regionale woningbehoefte zo goed mogelijk wordt geaccommodeerd. De woningmarkt laat voor Drechterland een stijgende woonbehoefte zien tot 2030. De prognose van de provincie Noord-Holland houdt, tot 2030, rekening met een netto uitbreiding van circa 700 woningen in Drechterland voor de eigen woningbouwbehoefte. Daarnaast zijn er regionale afspraken met de provincie gemaakt in het Woonakkoord om te streven naar 16.000 woningen in zachte plancapaciteit tot 2030 op Westfries niveau. Ook Drechterland zal hiervan een deel voor haar rekening moeten nemen. Het woningbouwbeleid is gebaseerd op kwaliteit, flexibiliteit en onderscheidenheid. Kwaliteit geldt zowel voor betaalbare (sociale) woningbouw als voor het duurdere segmenten. Bij de schaal van woningbouw wordt rekening gehouden met de menselijke maat en het dorpse karakter van een kern. De gemeente Drechterland durft ruimte te bieden om met vernieuwende en onderscheidende concepten te komen. Drechterland groeit op die manier uit tot een plek waar elke Drechterlander kan wonen, en elke Nederlander wil wonen.

Drechterland stimuleert en faciliteert woningbouw om tegemoet te komen aan de woonwensen van de inwoners. Woningbouw doen we zoveel mogelijk vraaggericht en toekomstgericht. Dit betekent dat er gekeken wordt naar de opbouw van de bevolking en de daarbij behorende behoefte. Een gedifferentieerd woningaanbod passend bij de diverse doelgroepen is van belang. Met name levensloopbestendige en duurzame woningen krijgen prioriteit. Flexibel en nabij voorzieningen zijn het uitgangspunt. Hiermee wordt voorzien in de vraag van met name starters en senioren. Daarnaast wordt, gelet op de bevolkingsontwikkeling, een woonaanbod in combinatie met zorg, zodat mensen zo veel mogelijk zelfstandig kunnen (blijven) wonen met de noodzakelijke voorzieningen in de buurt, gestimuleerd. De gemeente vervult een kaderstellende rol en de invulling is aan de markt.

Samenstelling en typologie

Drechterland is aan het vergrijzen. Er wonen relatief veel 65+ers binnen de gemeente, en met het verstrijken van de tijd zullen de woon- en (mantel)zorgbehoeften verder toenemen. Tegelijkertijd vertrekken jongere inwoners uit onze gemeente. Er is er sprake van gezinsverdunding, waardoor de behoefte van één- en tweepersoonshuishoudens toeneemt. Daarnaast dienen we rekening te houden met de grote aantallen vergunninghouders en mensen uit de maatschappelijke opvang die een beroep doen op de sociale huursector.

Sommigen inwoners kiezen bewust voor een leven in een ander deel van het land, maar er zijn ook jongeren, starters en gezinnen die willen blijven, maar die op dit moment geen geschikte woning binnen de gemeente kunnen vinden. Om een plek te blijven waar het voor iedereen prettig wonen is, is het belangrijk dat we onze gemeente ontwikkelen met oog voor de woonbehoefte en vraag van onze inwoners. In Drechterland moet iedereen een 'wooncarrière' kunnen maken zonder zijn of haar woonkern te moeten verlaten. Het aanbod en de samenstelling van het type woningen moet hierop aansluiten. Drechterland richt zich op betaalbare, duurzame, flexibele en toekomstbestendige woningen die vraaggericht worden gerealiseerd. Klimaatneutraal en klimaat adaptief wordt gestimuleerd. Ook sociale (huur) woningen zijn belangrijk in Drechterland en moeten, verspreid in en over de kernen, voldoende beschikbaar zijn. Gekeken moet worden naar een goede verhouding tussen sociale huur en goedkopere koopwoningen.

In Drechterland heb je keuze in het type woonmilieu en kies je bewust voor rust of reuring. Woningen in Drechterland zijn onderscheidend en hoogwaardig. Naast huur- en koopwoningen in het middensegment, gebouwd voor de 'eigen behoefte', biedt Drechterland ook de ruimte voor andere woonvormen om doorstroming te bevorderen. Hierbij kan gedacht worden aan flexibele woonvormen, collectieve bouw, particulier opdrachtgeverschap en woon-zorg-initiatieven. Drechterland zet in op langer zelfstandig wonen. De aandacht ligt daarom ook op kleinere, eenpersoonshuishoudens en levensloopbestendige woningen. Met dit type woningen wordt ingespeeld op de vraag van starters en senioren op de woonmarkt. Bij ieder woningbouwplan wordt daarom getoetst of dit kan bijdragen aan de behoefte van deze doelgroepen.

Inbreiden, uitbreiden en vernieuwing

Inbreiding van woningbouw in de dorpskernen, op reeds bebouwde plekken, gaat voor uitbreiding aan de randen van de kernen. Hierbij is aandacht voor behoud van voldoende groen in de leefomgeving. Bij inbreiding in de kernen wordt ook gekeken naar de mogelijkheden die er in het lint bestaan achter de eerstelijns bebouwing op bestaande bouwvlakken, met name gericht op het hergebruik van bestaande bebouwing. Een kwalitatief hoogwaardige inpassing, zonder afbreuk te doen aan zichtlijnen op het achterliggende landschap, is van groot belang. Bij nieuwe woonwijken wordt het lint als uitgangspunt genomen, waarbij de ruimtelijke inpassing hierop wordt aangepast. Een goede verhouding tussen bebouwing en landschap staat centraal, waarbij met name het aangezicht van het lint en de gebieden achter het lint beschermd worden. Uitbreiding van bestaande bouwvlakken verder het achterland in, is ongewenst. Dit leidt veelal tot een aantasting van de ruimtelijke structuur van het lint, en het open landschap daarachter. Uitbreiding in het open landelijk gebied of op groene locaties in bestaand stedelijk gebied krijgt nadrukkelijk niet de voorkeur. Waar inbreiding niet mogelijk is bieden we ruimte aan de randen van de kernen.

In de kernen zetten we in op transformatie voor de lokale behoefte, het aanbrengen van diversiteit, inbreiding en kleinschalige uitbreiding. Uitgangspunt is dat er per jaar een groei van 1% van het aantal woningen in een kern richtinggevend is. Uitzondering op dit uitgangspunt vormen de (groei)kernen Hoogkarspel en Venhuizen. In deze kernen zien wij, mede door de aanwezige voorzieningen, mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de regionale woningbouwopgave. Beide kernen verschillen in potentie van elkaar, waarbij de ligging van Hoogkarspel, in de nabijheid van een ov-knooppunt en verkeersaders, een grotere toename van woningen mogelijk maakt dan

Venhuizen. Grootschalige uitbreiding in Hoogkarspel zal via een haalbaarheidsonderzoek verder onderzocht worden en een politieke keuze zijn. Voor Westwoud geldt dat er een kleine groei bovenop de 'eigen behoefte' mogelijk is, zolang dit passend is bij het huidige voorzieningenaanbod.

Uitgangspunt is dat uitbreiding alleen mogelijk is op plekken waar het landschap en de omgeving dat kunnen verdragen. Er wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het bestaande centrum van een kern. Echter, ook locaties aan de rand van de kernen kunnen worden onderzocht voor ontwikkeling. Bij grotere uitbreiding wordt ernaar gestreefd om een divers en afwisselend woonmilieu te creëren. Zowel qua type woning als qua aansluiting en inpassing van het landschap. Een goede verhouding tussen bebouwing en groen is het uitgangspunt.

Drechterland zet, naast ruimte voor nieuwbouw, ook in op de vernieuwing en herstructurering van oudere woonwijken om daarmee de leefbaarheid en de sociale cohesie in de kernen te verhogen. Het levensloopbestending maken van woningen en de woonomgeving krijgt extra aandacht en wordt waar mogelijk gefaciliteerd. Daarnaast wordt bij vrijkomend religieus erfgoed onderzocht of deze locaties gebruikt kunnen worden voor nieuwe vormen van wonen in combinatie met sociale functies.

Tijdelijke huisvesting

Drechterland houdt rekening met tijdelijke huisvesting van met name arbeidsmigranten. Wij vinden economische groei van onze gemeente belangrijk en zien de behoefte van onze ondernemers aan tijdelijke huisvesting voor personeel. Om ruimte te bieden aan onze ondernemers om de lokale economie te versterken, kunnen arbeidsmigranten zich tijdelijk huisvesten in onze gemeente, waarbij wij toezien op goede huisvesting. Huisvesting vindt alleen in de wijken plaats wanneer er sprake is van permanente vestiging in Nederland. Wanneer de basis van migranten nog in het thuisland ligt moet de tijdelijke huisvesting bij de arbeidslocatie worden gerealiseerd.

Rol gemeente

De gemeente is regisseur waar het gaat om woonbeleid. De overheid bepaalt niet exact welke woningen er komen, maar stelt, door middel van kwalitatieve uitgangspunten, wel duidelijke kaders. Wij nodigen woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen, ontwikkelaars en inwoners uit om binnen deze kaders de woonopgave te realiseren.

Doelstelling

In 2030 heeft Drechterland een divers, compleet, toekomstgericht en kwalitatief woonaanbod. Het aanbod in Drechterland is bereikbaar en bestaat uit een diversiteit aan woonmilieus, nabij voorzieningen, met aandacht voor starters en senioren. De woonmilieus zijn onderscheidend, groen, duurzaam en kwalitatief hoogwaardig vormgegeven.

In Drechterland wordt gebouwd op basis van behoefte en draagt woningbouw bij aan de vitaliteit van de kernen. Onze bijdrage aan de regionale woningbouwopgave wordt in de (groei)kernen Hoogkarspel en Venhuizen gerealiseerd. Inbreiding gaat voor uitbreiding aan de randen van de kernen en voor de overige kernen is 1% groei per kern richtinggevend voor nieuwbouw. Duurzaam bouwen en verbetering van het woonklimaat zijn uitgangspunten.

Een aantrekkelijk woningaanbod voor jongeren, geschikte woningen voor senioren en een bijdrage aan de regionale woningbouwopgave staan centraal. Een onderscheidende bouw en behoud van groen moet daarnaast bijdrage aan de leefbaarheid van de kernen. De strategie bij het realiseren van een kwalitatief hoogwaardig, compleet en divers woonmilieu is als volgt:

- Woningbouwplannen die gereed zijn voor uitvoering, worden gerealiseerd;
- Woningbouwplannen die in voorbereiding zijn, worden geoptimaliseerd;
- Nieuwe woningbouwplannen worden vormgegeven op basis van de kwalitatieve uitgangspunten;
- De bestaande woningvoorraad wordt, ter bevordering van de leefbaarheid in de kernen, waar mogelijk, opgewaardeerd.

5.2 Voorzieningen en mens

‘Een Vitaal Drechterland’ is het motto voor een sociaal en leefbaar Drechterland. In Drechterland staat de inwoner centraal en sluiten voorzieningen hierop aan. De gemeente zet in op de ontwikkeling van de sociale infrastructuur. Daarbij bieden we inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers de ruimte voor eigen initiatief.

Anno 2030 dragen gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van leven. Onder inwoners is er sprake van een gedeeld gevoel van betrokkenheid bij de dagelijkse leefomgeving. Dit geldt voor inwoners die hier al hun hele leven wonen, voor inwoners die zich recent hebben gevestigd en voor tijdelijke bewoners.

Iedereen doet mee

Iedereen telt mee in Drechterland, ongeacht leeftijd, etnische herkomst, seksuele oriëntatie, beperkingen, inkomen of talenten. We accepteren dat mensen verschillen. We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving.

Een inclusieve samenleving maak je met elkaar. De gemeente biedt, samen met maatschappelijke organisaties, verenigingen en stichtingen een vangnet voor mensen die door kwetsbaarheid (tijdelijk) niet in staat zijn om mee te doen. Oplossingen bedenken we samen met mensen die knelpunten ervaren.

De gemeenschapszin is een belangrijke kracht in de Drechterlandse kernen. De gemeente vervult een ondersteunende rol bij de bevordering van de sociale samenhang in de gemeente. Elke inwoner in Drechterland moet in staat zijn om zelfstandig te kunnen functioneren, zich te ontwikkelen en maatschappelijk betrokken te zijn. De regie en verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de inwoner zelf. Wanneer een inwoner niet in staat is om hier zelf vorm aan te geven, heeft de gemeente een faciliterende taak.

Voorzieningen

Voor de kwaliteit van leven is de ontwikkeling van een goed voorzieningenniveau, passend bij de omvang van een kern, op het gebied van onderwijs, zorg, welzijn, sport- en spel, vrije tijd en retail van groot belang. Voorzieningen dragen bij aan het vitaal houden van de kernen. Algemene tendens van schaalvergroting en mobiliteit maakt dat het aanbod van voorzieningen in de kernen niet vanzelfsprekend is. Door samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers kunnen voorzieningen zoveel mogelijk worden behouden. Kwaliteitsbehoud en bereikbaarheid zijn hierbij van groot belang. De gemeente kan een faciliterende rol vervullen, invulling van ontmoetingsplekken moet vanuit de inwoners komen.

Drechterland streeft naar goede voorzieningen, aangevuld met het aanbod in de regio. Basisvoorzieningen behouden we in zoveel mogelijk kernen. Voor de kernen Hem en Oosterleek zijn deze voorzieningen, in respectievelijk Venhuizen en Wijdenes aanwezig. De basisvoorzieningen zijn: primair onderwijs, een ontmoetingsplek in de kern en waar mogelijk ook een gymzaal.

Naast de basisvoorzieningen wordt in Hoogkarspel en Venhuizen een zogenaamd “plus” pakket gestimuleerd en waar mogelijk gefaciliteerd. Het gaat om voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn, sport, vrije tijd en retail. Voor bovenlokale voorzieningen, met name als deze niet passen in het decor van Drechterland, werkt de gemeente samen met de andere Westfriese gemeenten. Bij woningbouwontwikkelingen wordt integraal gekeken naar de effecten op voorzieningen.

Voorzieningen waar extra op ingezet moet worden zijn fysieke, digitale en recreatieve verbindingen. Fysieke verbindingen tussen de kernen voor minder mobiele inwoners, recreatieve verbindingen zoals fiets- wandelroutes, en een goede digitale infrastructuur is van groot belang voor de ontmoeting en verbinding van en tussen de verschillende doelgroepen.

Maatschappelijke infrastructuur

In Drechterland is de sociale en maatschappelijke infrastructuur van groot belang. De diversiteit aan verenigingen, zorgverlening en toegankelijke maatschappelijke instellingen, zoals een bibliotheek, dorpshuis, zwembad of sporthal, vormt hierbij het uitgangspunt.

Drechterland ondersteunt, waar nodig, de mantelzorgers in de gemeente. Maatschappelijke voorzieningen en initiatieven die ontmoeting stimuleren, worden gefaciliteerd. Sociale betrokkenheid van inwoners en het investeren in leefbaarheid en veiligheid in de kernen, wordt bevorderd.

Jeugd, jongeren en senioren vormen belangrijke doelgroepen binnen de gemeente Drechterland. Deze doelgroepen hebben specifieke aandacht nodig op het gebied van passende voorzieningen en zorg. Drechterland geeft hier, samen met de doelgroepen op een passende manier vorm aan.

Doelstelling

In 2030 is het mooi leven in Drechterland voor jong en oud. De kernen van Drechterland beschikken over een passend voorzieningenaanbod en inwoners voelen zich veilig en thuis in hun eigen kern. Basisvoorzieningen per kern, met uitzondering van Hem en Oosterleek, zijn; primair onderwijs, een ontmoetingsplek in de kern en waar mogelijk ook een gymzaal. De “plus” pakketten worden in de (groei)kernen gestimuleerd.

De sociale cohesie in Drechterland wordt bevorderd en inwoners worden gestimuleerd om actief deel uit te maken van het sociale netwerk in de eigen leefomgeving. Extra aandacht krijgen de fysieke, digitale en recreatieve verbindingen binnen de gemeente. Woon-zorg combinaties zijn mogelijk en Drechterland stimuleert zelfredzaamheid van de samenleving als geheel en van de individuele mens. De gemeente Drechterland zorgt voor een vangnet wanneer een inwoner dit nodig heeft en biedt extra ondersteuning aan kwetsbare groepen. De doelgroepen jeugd, jongeren en senioren krijgen nadrukkelijk aandacht bij de vorming van beleid.

5.3 Werk en ondernemen

In Drechterland is er ruimte voor ondernemers die de lokale economie versterken. Voor het behoud van levendige kernen is het stimuleren van economische activiteiten van groot belang. Hiermee is het bieden en blijven ontwikkelen van lokale werkgelegenheid verweven. Wanneer zich kansen voordoen om de autonome ontwikkelingen in de markt te stimuleren en te faciliteren, kijkt Drechterland naar de mogelijkheden hiertoe, passend bij de vitaliteit van de kern.

Economische structuur en sectoren

Om een aantrekkelijk leef- en woonklimaat te creëren zijn (nieuwe) economische ontwikkelingen een ondersteunende factor. De economische sectoren in Drechterland zijn divers: van land- en tuinbouw, tot (zakelijke) dienstverlening, zorg en recreatie en toerisme. Het midden- en kleinbedrijf (MKB) vervult een centrale rol. Voor een vitaal Drechterland in 2030 is het noodzakelijk dat er sprake blijft van een breed aanbod van economische sectoren.

Agrarische sector

De gemeente biedt ruimte aan ondernemende agrariërs die optimaal willen inspelen op de kansen die er binnen het nationaal land- en tuinbouwbeleid zijn. Natuur inclusieve, schone en duurzame

land- en tuinbouw heeft in Drechterland een plek, al was het maar omdat daarmee ook bijgedragen kan worden aan het versterken van de biodiversiteit en het realiseren van een meer circulaire economie. Daarnaast kan een deel van de agrarische sector de kansen voor verbrede land- en tuinbouw (o.a. recreatie en zorg) benutten. De omgeving en de kwaliteiten van de agrariërs bepalen welke verbreding mogelijk is.

Drechterland zet in op gecompartmenteerde ontwikkeling van de agrarische sector: grootschalig waar mogelijk, kleinschalig en verbreed waar nodig. Kwaliteit geldt hierbij als leidend principe, waarbij ontwikkeling van de land- en tuinbouw gepaard gaat met investeringen in de omgeving (landschap, natuur en water). Uitgangspunt is het ruimtelijk faciliteren van de agrarische sector, met een passende inpassing in het landschap en rekening houdend met de impact op het milieu. De mogelijkheden zijn afhankelijk van het omliggende gebied. De lokale differentiatie wordt uitgewerkt in de omgevingsvisie.

Recreatieve sector

De toeristisch-recreatieve sector biedt kansen voor versterking van het woonklimaat én de economische structuur. Schaal en maat moeten passen bij de natuurlijke draagkracht van de omgeving. Het accent ligt op natuurlijk en cultureel belevingstoerisme met vormen van recreatie voor fietsen, wandelen en varen. Andere passende en vernieuwende vormen van dagtoerisme en verblijfstoerisme kunnen worden ontwikkeld.

Bedrijventerreinen

Voor nieuwe bedrijvigheid zet Drechterland in op herstructurering en revitalisering. De gemeente stimuleert bedrijven om gebruik te maken van de bedrijventerreinen in Hoogkarspel en Venhuizen. Dit past in de gedifferentieerde benadering van de kernen; een accent voor bedrijvigheid past bij de beide (groei)kernen. Wanneer de economische of maatschappelijke noodzaak wordt aangetoond, is er ruimte voor clustering van bedrijventerreinen. Hierbij is oog voor scheiding tussen woonkernen en bedrijvigheid. Bij opheffing van een bedrijventerrein worden bedrijven verplaatst naar alternatieve bedrijventerreinen binnen of buiten de gemeente.

Infrastructuur

Goede verbindingen met de andere gemeenten in de regio en de randstad zijn van groot belang. Voor economische bedrijvigheid is het noodzakelijk om de infrastructuur optimaal te houden. De rechtstreekse aansluitingen op de provinciale wegen, het openbaar vervoer en de binnenwegen voor langzaam verkeer, dienen optimaal te zijn. Bedrijventerreinen worden zoveel mogelijk gekoppeld aan bereikbaarheid. Daarnaast richt de gemeente Drechterland zich op nieuwe (gemengde) mobiliteitsvormen, fietsroutes, ov-knooppunten en een goede ontsluiting van de lokale wegen. Bij deze verbetering moet ook gekeken worden naar mogelijkheden om de verkeersveiligheid te vergroten. Ook de digitale infrastructuur moet in Drechterland op orde zijn. Alle inwoners en ondernemers binnen de gemeente moeten gebruik kunnen maken van snel internet.

Doelstelling

In 2030 is het prettig werken en ondernemen in Drechterland. Wij stimuleren een economische structuur met accent op land- en tuinbouw en recreatie, met name in het midden- en kleinbedrijf (MKB). Gestreefd wordt naar behoud van de nu aanwezige lokale werkgelegenheid.

Drechterland zet in op het versterken van de economie en het bevorderen van ondernemerschap. Wij dragen bij aan de verbetering van de arbeidsmarkt en faciliteren startende ondernemingen. Duurzaamheid en circulariteit bij bedrijven wordt gestimuleerd, waarbij met name ook gekeken wordt naar het terugdringen van de co2-belasting. Drechterland draagt bij aan een vitale lokale en regionale economie en vervult regionaal een sterke economische rol. Een goede (digitale) infrastructuur vormt de basis voor een goed ondernemersklimaat in de gemeente.

5.4 Landschap, water en recreatie

De gemeente Drechterland werkt bewust aan het versterken van het landschap, het water en recreatie, waarbij kleinschaligheid en respect voor de omgeving centrale uitgangspunten zijn. Wij zetten in op behoud van de omgevingskwaliteit. Het behoud van het open, karakteristieke landschap zijn leidende principes voor de ontwikkeling van de leefomgeving. Een groene openbare ruimte draagt bij aan de beleving van een aantrekkelijke gemeente om te leven, wonen en werken.

Karakter

Water, landschap en dijk vormen samen de basis in Drechterland. De ruimtelijke kwaliteit van het landschap wordt gevormd door de openheid, de ruimte, het groen, de rust en de nabijheid van het Markermeer. Het behouden van doorzichten in de kleine kernen is van groot belang.

Kwaliteit

Bij iedere ruimtelijke ontwikkeling in Drechterland gaan we uit van de bestaande kwaliteiten. Als basis gelden de actuele gebiedskenmerken. Een principe van wederkerigheid, van 'voor wat, hoort wat', waarbij de realisatie van publieke doelen meelift op de dynamiek van particuliere initiatieven.

We streven naar een evenwichtige ontwikkeling van economie en ecologie met de kwaliteitsversterking als uitgangspunt. Door in te spelen op veranderende omstandigheden in de land- en tuinbouw ontstaat ruimte voor kleinschalig wonen en werken. Inpassing van deze functies biedt ruimte voor kwaliteitsversterkende maatregelen. Bij de inpassing van wonen wordt ernaar gestreefd om wijken te voorzien van voldoende ruimte voor groen, wandelen en spelen.

Recreatie

Wonen in Drechterland betekent dat de natuur nooit ver weg is. Dit weten niet alleen Drechterlanders, maar ook toeristen komen graag om te wandelen, te fietsen of te genieten van het landschap. Hier zijn wij trots op! Wij delen onze gemeente, gelegen aan het Markermeer en als groene buffer tussen Hoorn en Enkhuizen en te midden van de Gouden driehoek, graag met onze gasten. Daarnaast vinden wij het belangrijk om ruimte te bieden voor recreatie van eigen inwoners.

Drechterland biedt ruimte voor recreatie, kleinschalige horeca en agrotourisme en zoekt hierbij het evenwicht met landschap en natuur. De realisatie van wandelpaden en fietspaden is een aanvulling op de recreatieve mogelijkheden in de gemeente. De ligging aan het Markermeer biedt meer mogelijkheden voor dagrecreatie en kleinschalige verblijfsrecreatie.

Doelstelling

In 2030 behoudt Drechterland nog altijd de unieke identiteit van de kernen en het landschap. Het behouden en ontwikkelen van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, door kwaliteit verhogende economische ontwikkeling, is het uitgangspunt. Het landschap blijft gedifferentieerd en behoudt en versterkt de bestaande kwaliteiten. De doorzichten tussen bestaande woningen naar het open achterland en de variatie in bebouwing blijven belangrijke kenmerken van de bestaande lintdorpen. Een juiste verhouding tussen landschap, wonen en duurzaamheid is essentieel.

Drechterland zet met name in gebied aangrenzend aan de Westfriese Omringdijk, actief in op het versterken van (dag)recreatie en kleinschalige verblijfsrecreatie als aantrekkelijk vermogen van de gemeente en voor de eigen inwoners. Gestreefd wordt naar behoud en verbetering van de groene leefomgeving. Een netwerk van fiets- en wandelpaden tussen de verschillende kernen, draagt bij aan de ontwikkeling van een duurzame en kwalitatief goede toeristische en recreatieve sector.

5.5 Duurzaamheid

Nederland, en dus ook Drechterland, staat voor een enorme uitdaging als het gaat om het terugdringen van de uitstoot van milieubelastende stoffen en het overgaan op duurzame alternatieven. Dit is niet alleen een technische en economische uitdaging. Het heeft ook een sociale impact, omdat het een direct effect heeft op onze woon- en leefomgeving.

Over het algemeen vinden mensen zonnepanelen en windmolens een goede zaak, maar dit verandert wanneer deze in de achtertuin of midden in het gewaardeerde open Drechterlandse landschap komen te staan.

Drechterland werkt aan duurzaamheid omdat wij werken aan de toekomst van onze gemeente. Het thema duurzaamheid speelt op alle niveaus: in onze gemeente, provinciaal, landelijk en zelfs wereldwijd. Drechterland heeft een verantwoordelijkheid om te doen wat er in haar invloedssfeer ligt, zoals het verduurzamen van eigen vastgoed.

In Drechterland willen we een gezonde en groene omgeving voor onszelf, onze naasten en onze toekomstige generaties. Voor gezonde en toekomstbestendige kernen is het van belang om goed te blijven kijken naar de belasting die bebouwing kan hebben op onze groene omgeving. De verhouding tussen bebouwing, landschap en duurzaamheid moet een continu aandachtspunt zijn.

Natuur

In Drechterland leven we niet alleen samen met elkaar, maar ook met alle planten en dieren om ons heen. De biodiversiteit neemt de afgelopen decennia af, ook in Drechterland. Ook in Drechterland moeten we ons steentje bijdragen om aan die mondiale teruggang een halt toe te roepen. Dit vraagt onder andere om aanpassingen in ons groenbeheer, maar gebeurt idealiter ook in samenwerking met onze agrariërs.

Daarnaast zal de met andere grondeigenaren in het buitengebied, zoals bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap, gekeken moeten worden hoe natuurwaarden van dergelijke gronden gemaximeerde kunnen worden. De gemeente kan daarbij als initiator en regisseur optreden. In het meer stedelijk gebied kan het, op een slimme manier inzetten van de vanwege klimaatadaptatie gewenste en noodzakelijke vergroening, bijdragen aan het versterken van biodiversiteit.

Klimaatakkoord en energietransitie

In Drechterland ondervinden we, net als in de rest van Nederland, steeds meer gevolgen van klimaatverandering. Op basis van het Nederlandse Klimaatakkoord moet ook Drechterland ernaar streven om in 2050 klimaatneutraal en klimaat adaptief te zijn.

De Provincie Noord-Holland vraagt de gemeenten, op basis van de Energietransitie, om in 2050 Energie Neutraal te zijn. Regionaal is de ambitie uitgesproken om dit al in 2040 te zijn. Hier wordt via de Regionale Energie Strategie (RES) op lokaal niveau verder vorm aan gegeven. Een mix van duurzame energiebronnen en het behouden van landschappelijke waarden vormt het uitgangspunt.

Wij vinden het belangrijk om de energietransitie in dialoog met elkaar vorm te geven. Samen met inwoners, maatschappelijk organisaties en ondernemers willen wij tot oplossingen komen. Voor de landelijke opgaven vormt ons woonplezier een relevant ijkpunt. Nadrukkelijk zoeken wij op dit onderwerp afstemming in de regio.

Ontwikkelingen

In Drechterland proberen we inwoners en ondernemers te stimuleren op het gebied van circulaire economie en biodiversiteit. Wij hebben aandacht voor elektrische mobiliteit en zoeken met elkaar naar mogelijkheden om vorm te geven aan verduurzamingsopgaven. Wij laten ons inspireren door thema's als flexibele bouw, circulaire materialen en modulaire bouwoplossingen om ons voor te bereiden op veranderende woonbehoefte.

Doelstelling

In 2030 blijft het onderwerp duurzaamheid een prominente rol op de gemeenschappelijke agenda innemen. In Drechterland stimuleren we de verduurzaming van woningen, bedrijven en de agrarische sector en vervullen wij een voorbeeldrol richting onze inwoners en ondernemers. We zetten in op circulariteit en stimuleren de verduurzaming van mobiliteit. Biodiversiteit verbeteren we op een doordachte manier. Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers stimuleren en faciliteren we om een zo groot mogelijke gedragsverandering te creëren.

5.6 Participatie en rollen

Een opkomende participatieve democratie waarbij inwoners een actievare rol hebben en de gemeente een meer faciliterende rol inneemt, is ook in Drechterland waarneembaar. Na de ervaringen die zijn opgedaan met burgerparticipatie in het project vitale dorpen, wil Drechterland zich blijvend inzetten op een actieve betrokkenheid van inwoners bij het gemeentelijk beleid.

Zichtbaarheid, aanspreekbaarheid en toegankelijkheid

De gemeente Drechterland zet actief in op zichtbaarheid, aanspreekbaarheid en toegankelijkheid van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Zichtbaarheid van het gemeentebestuur en de volksvertegenwoordigers in de kernen, aanspreekbaar op beleid en toegankelijk voor iedereen. Als gemeentebestuur zijn wij open en transparant over de beleidskeuzes die worden gemaakt en communiceren wij hier actief over.

Meepraten

Inwoners verwachten meer inspraak en zeggenschap rondom ontwikkelingen die van invloed zijn op de eigen woon- en leefomgeving. Daarom geeft Drechterland prioriteit aan het betrekken van inwoners bij de inrichting van de eigen leefomgeving. Maatwerk passend bij de kern en het vraagstuk is hierbij van belang. Per ontwikkeling stellen wij ons in Drechterland de vraag welke vorm van dialoog het beste past. Hierbij proberen we ook de minder betrokken doelgroepen te bereiken. Met name participatie van jongeren en (digitale) participatie van senioren is een aandachtspunt.

Zelfsturing

Drechterland geeft inwoners invloed op de ontwikkeling en het beheer van de eigen leefomgeving. Zelfsturing vormt hierbij zoveel mogelijk de basis. Inwoners participeren actief in verenigingen, culturele instellingen en sportclubs. Bovendien zetten velen zich in als vrijwilliger. Met de toenemende arbeidsparticipatie en steeds vollere agenda's, is blijvende betrokkenheid echter niet meer vanzelfsprekend. Drechterland stimuleert daarom inwoners actief om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De gemeente biedt daarbij de ruimte aan inwoners om zelf vorm te geven aan de verbetering van de eigen leefomgeving en de leefbaarheid in de buurt.

Interactieve beleidsvorming

Draagvlak en actieve betrokkenheid van inwoners bij beleid is essentieel in de gemeente Drechterland. Beleid komt daarom in samenspraak met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers tot stand. Daarnaast wordt ruimte geboden voor eigen initiatieven van inwoners.

Doelstelling

'In Drechterland staat de inwoner centraal'. Dit uitgangspunt is terug te zien in het beleid en in het handelen van de gemeente. In 2030 is Drechterland een toegankelijk gemeente voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Inwoners krijgen de ruimte voor eigen ideeën en de gemeente treedt, waar nodig, faciliterend op. Het gemeentebestuur is zichtbaar en toegankelijk en inwoners praten mee over onderwerpen die hun persoonlijk raken. Bij ontwikkeling van beleid hebben wij voortdurend aandacht voor de vraag of interactieve beleidsvorming passend is.

6. Drechterland richting 2030

In het voorgaande hoofdstuk zijn per thema de doelstellingen richting 2030 uitgewerkt. Deze visie is niet het aangewezen document om hiervan een gespecificeerde en gedetailleerde vertaling naar kernen en projecten te maken. Wel kunnen een aantal kernwoorden voor de contouren van 'Een Vitaal Drechterland in 2030' worden geschetst.

Kernwoorden wonen en huisvesten

- Drechterland is een gemeente met compleet woonaanbod en diverse woonmilieus.
- Wonen, landschap en duurzaamheid verhouden zich nauw tot elkaar.
- Onderscheidend, groen, duurzaam en kwalitatief hoogwaardig staat centraal bij woningbouw.
- Inbreiding gaat voor uitbreiding in de kernen.
- Bouwen doen we op basis van behoefte per kern en grootschalige groei wordt geconcentreerd in Hoogkarspel en Venhuizen.
- Bijzondere doelgroepen zijn starters en senioren.

Kernwoorden voorzieningen en mens

- Het is mooi leven in Drechterland.
- Kernen beschikken over passende voorzieningen.
- Ontmoeting en sociale netwerken worden gestimuleerd.
- De gemeente zorgt voor een vangnet voor inwoners die dit nodig hebben.

Kernwoorden werk en ondernemen

- Het economische accent ligt op land- en tuinbouw en recreatie.
- Lokaal economieversterkend ondernemerschap wordt gestimuleerd.
- Goede (digitale) infrastructuur vormt de basis voor het ondernemersklimaat in Drechterland.

Kernwoorden landschap, water en recreatie

- De omgevingskwaliteit vormt de basis bij iedere ontwikkeling en wordt behouden.
- Doorzichten tussen bestaande bebouwing zijn kenmerkend voor de lintdorpen.
- De groene leefomgeving wordt behouden en verbeterd.
- Recreatie, met name dagrecreatie en kleinschalige verblijfsrecreatie, wordt versterkt.
- Sterke fiets- en wandelverbindingen dragen bij aan lokale recreatie.

Kernwoorden duurzaamheid

- Duurzaamheid wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.
- Circulariteit en biodiversiteit worden verbeterd.
- Samen met inwoners en ondernemers wordt uitvoering gegeven aan de duurzaamheidsopgave.
- Bewustwording bij alle betrokkenen in de samenleving wordt gestimuleerd.

Kernwoorden participatie en rollen

- De inwoner staat centraal.
- De gemeente Drechterland is een toegankelijke en zichtbare gemeente.
- Inwoners krijgen ruimte om te participeren bij het vormgeven van gemeentelijk beleid.

Ruimtelijke ontwikkeling

De hoofdlijnen voor ruimtelijke ontwikkeling in Drechterland kunnen als volgt worden weergegeven:

- Er moet binnen Drechterland tussen verschillende gebieden gedifferentieerd worden in de wijze waarop landschappelijke en economische waarden tegen elkaar worden afgewogen. Die differentiatie moet een plek krijgen in de omgevingsvisie.
- Zo kent bijvoorbeeld het gebied grenzend aan de Westfrieze Omringdijk hoge natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten die ook in de toekomst behouden moeten blijven en versterkt kunnen worden. Dit zou betekenen dat in deze zone alleen de mogelijkheid bestaat voor kleinschalige economische activiteiten, qua aard, schaal en maat passend in het landschap.
- Op andere plekken in de gemeente, zoals bijvoorbeeld aan de noordzijde van de Elbaweg, kunnen zones gedefinieerd worden waar economische ontwikkelingen met een grotere ruimtelijke impact, zoals grotere bedrijfsgebouwen, mits ruimtelijk correct ingepast, dan wel worden toegestaan.
- Voor alle kernen geldt in algemene zin dat gestreefd wordt naar inbreiding boven uitbreiding. Voor de kernen Hem, Oosterblokker, Oosterleek, Schellinkhout, Westwoud en Wijdenes geldt in basis het uitgangspunt van 1% groei per kern per jaar. Hiermee kan worden voldaan aan de eigen woningbouwbehoefte, doorstroming mogelijk worden gemaakt en de leefbaarheid en het gebruik van voorzieningen hoog worden gehouden. Voor Oosterleek kan dit percentage per jaar lager liggen en voor Westwoud kan dit percentage hoger liggen. Per kern kan incidenteel, waar nodig, van dit uitgangspunt worden afgeweken.
- Voor de kernen Hoogkarspel en Venhuizen geldt dat in én langs de randen van deze kernen een hoger aantal woningen per jaar kan worden toegevoegd om daarmee bij te dragen aan de regionale woningbouwopgave. In de overige kernen wordt in principe alleen woningbouw naar (lokale)behoefte toegestaan, binnen de bestaande bebouwingsgrenzen. Naast uitbreiding is dorpsvernieuwing een belangrijke opgave voor alle kernen.

Accenten voor de kernen

Een kenschets van de kernen is lastig te maken. Elke uitwerking doet al gauw tekort aan de ambities. Zonder uitpuittend te willen zijn, kan wel de volgende schets van accenten in de toekomstige ontwikkeling van de kernen worden aangegeven.

Hem

Van oorsprong was Hem een binnenpolder, Him of Hem genoemd: zo'n binnenpolder werd omdijkt om binnendringend water te keren. De gunstige ligging aan de aan de Zuiderzee, bracht voor Hem bepaalde visserijrechten met zich mee, die waren ondergebracht in het Oosterbaljuwschap waar Hem onder viel. Toen dit baljuwschap in 1413 werd ontbonden, kreeg Hem in 1414 samen met Venhuizen stadsrechten (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Dorps wonen, bedrijvigheid.

Hoogkarspel

De plaatsnaam Hoogkarspel duidt op een hoger gelegen kerkdorp. Hoogkarspel ligt namelijk op het hoogste punt van een zandrug die is gelegen tussen Hoorn en Enkhuizen en 'kerspel' of 'karspel' verwijst naar een gebied waar een priester zijn ambt mag vervullen. Het dorp was oorspronkelijk een lintdorp, maar is door bebouwing uitgebreid en heeft daardoor een meer gesloten karakter gekregen. In 1403 heeft het dorp zich aangesloten bij de stad Stede Broek, een stadsverband dat nu niet meer uitgedragen wordt (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Dorps wonen, basisvoorzieningen+, recreatie en toerisme, bedrijvigheid.

Oosterblokker

Oosterblokker is een typisch lintdorp dat samen met Westerblokker het dorp Blokker vormt. Blokker is de verbasterde naam voor Blokweeren, 'ingesloten land': een verwijzing naar het rechthoekige en vierkante land dat gevormd werd door twee sloten, aan weerszijden van het land gelegen. Blokker kreeg in 1964 landelijke bekendheid doordat in het gebouw van de plaatselijke groentenveiling "Op Hoop van Zegen" The Beatles tweemaal achtereenvolgens optraden (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Dorps wonen, basisvoorzieningen, bedrijvigheid.

Oosterleek

Het dorp Oosterleek ligt aan het Markermeer. De naam verwijst naar een nabij gelegen waterloop: leek. Oosterleek was oorspronkelijk geen dijkdorp, maar de dijk werd verplaatst nadat de Zuiderzee na een dijkdoorbraak niet meer te bedwingen was. Een deel van het oude dorp ligt daarom in het Markermeer, de rest van het dorp ligt aan de dijk (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Landelijk wonen, water- en natuurbeleving.

Schellinkhout

Schellinkhout, gelegen aan het Markermeer, heeft zijn stadsrechten verkregen in 1402. Vroeger mondde bij Schellinkhout veenrivier de Dregt of Dracht uit in de Zuiderzee. De gevarieerde bebouwing van het dorp wordt gekenmerkt door grotere woonhuizen en boerderijen, langs een dorpsweg, en rondom de kern dichter bebouwd (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Landelijk wonen, basisvoorzieningen, water- en natuurbeleving.

Venhuizen

Venhuizen heeft samen met Hem, onder de naam Hem, stadsrechten. De meeste publieke gebouwen, zoals het 17e eeuwse raadhuis, staan echter in Venhuizen. De naam verwijst naar nabij het veen gelegen huizen (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Dorps wonen, basisvoorzieningen+, recreatie en toerisme, bedrijvigheid.

Westwoud

Westwoud mag zich met de in 1414 verworven rechten een stad noemen, waar de plaatsen Oudijk, Binnenwijzend en Zittend nog steeds onder vallen. De naam Westwoud duidt op een moerasbos of woud en veronderstelt een bos dat oostelijker heeft gelegen. Westwoud is een wegdorp met een open karakter en agrarische bebouwing rond twee kerken (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Dorps wonen, basisvoorzieningen, landschapsontwikkeling.

Wijdenes

Wijdenes is een agrarisch lintdorp aan het Markermeer met zowel kleine huizen, als notabelenwoningen en boerderijen. Vermoedelijk is het dorp de oorspronkelijke standplaats van Kasteel Wijdenes, veroverd en versterkt door graaf Floris V (1256-1296). Vele theorieën doen de ronde over de precieze locatie van het kasteel. Recent onderzoek doet vermoeden dat de fundamenten van het kasteel buiten de dijk te vinden zijn op land dat in 1434 door een dijkdoorbraak buitendijks kwam te liggen. De naam Wijdenes is een verwijzing naar wijde (brede of uitgestrekte) nes (=drassig, buitendijks land) (Culturele biografie Drechterland).

Accenten: Landelijk wonen, basisvoorzieningen, natuurbeleving.

Een Vitaal Drechterland

De visie op de gemeente is; *Drechterland, een vitale, aantrekkelijke en duurzame gemeente om in te leven, te wonen en te werken*. De ambitie van Drechterland richting 2030 is:

- Behoud van de vitaliteit en kwaliteit van leven in de Drechterlandse kernen staat centraal;
- Drechterland kiest ervoor, vanuit haar bestaande kernkwaliteiten, zich te ontwikkelen tot aantrekkelijke en complete gemeente om in te wonen;
- Daarbij horen een op participatie gericht sociaal beleid, een ondersteunend economisch structuurbeleid en een op kwaliteit en duurzaamheid geënt ruimtelijk beleid;
- De bestuursstijl van Drechterland is faciliterend en activerend waar mogelijk, en initiërend en leidend waar nodig.

Vervolg

Het vaststellen van de 'Visie op de gemeente Drechterland en haar kernen' markeert een belangrijk moment. Het is het eindpunt van een visietraject, maar is 'niet meer' dan een tussenstop in het continue traject van strategische beleidsontwikkeling. Het strategisch of visiegericht werken is cruciaal voor een gemeente in een netwerksamenleving.

Dit document is niet bedoeld als toekomst voorspellend document. Het is ook niet bedoeld voor de dossierkast. Het is bedoeld als fundament voor de gemeente en het toekomstig beleid. De 'Visie op Drechterland en haar kernen' herinnert ons, op weg naar 2030, aan datgene dat Drechterland zo mooi maakt. Dit document draagt bij aan een brede, voortdurende conversatie over hoe Drechterland zichzelf kan blijven vernieuwen op basis van haar kwaliteiten. Deze visie vormt de basis voor nieuw beleid en biedt ruimte voor verdere detaillering. Bijvoorbeeld in de omgevingsvisie waarin een concrete vertaling wordt gemaakt van deze visie naar de inrichting van onze fysieke leefomgeving en het woonprogramma.

Besluit van de gemeenteraad

Zaaknummer: 894115; nr. 2021-19; geamendeerd

De raad van de gemeente Drechterland;

Gelet op

- de ambitie in het maatschappelijk akkoord en het college uitvoeringsprogramma om te komen tot een visie op de gemeente;
- de wens om een kader te formuleren dat richting geeft aan het gemeentelijk beleid;
- de behoefte aan een document waaronder toekomstige visie- en beleidsdocumenten hun plek kunnen vinden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 april 2021

b e s l u i t :

de Visie op Drechterland vast te stellen en het college te verzoeken voor het gedeelte van de Zuiderdijk op Drechterlands grondgebied inclusief ons deel van het Markermeer en een zone van 350 meter landinwaarts de volgende uitgangspunten van de nota ‘Het dijklandschap de Zuiderdijk’ te betrekken bij de verdere beleidsvorming en de raad hierover te rapporteren:

Algemene waarden:

- voor de Zuiderdijk en directe omgeving als kernwaarden uit te gaan van **rust, ruimte en natuurbeleving**;

Recreatie:

- in te zetten op het aantrekkelijker maken van de dijk voor wandelaars en fietsers;
- haar invloed bij het RSW aan te wenden om fiets- en wandelroutes op en langs de dijk te optimaliseren;
- aan te sturen op de realisatie van drie extra kleinschalige strandjes;
- eventuele verbods- en/of beperkende maatregelen, gericht op het motorvoertuigenluw maken van de dijk, zullen zich beperken tot de zomerse weekeinden (april-oktober)

Natuur:

- in overleg met het HHNK de biodiversiteit op de dijk te verbeteren;
- initiatieven te ontplooiën om de natuur, waaronder de kleiputten, langs de dijk te versterken, dit in overleg met de beherende instanties zoals Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland;
- de omschakeling naar kleinschalige vormen van natuur-inclusieve landbouw in het dijklandschap te stimuleren;

Ruimte en cultuur:

- toe te blijven zien op het behoud en de bescherming van cultuurhistorische elementen en dorpsgezichten;
- buitendijkse bouwwerken, los van tijdelijke voorzieningen, te weren;
- geen ontwikkelingen te faciliteren die haaks staan op het open, kleinschalige en romantische karakter van het dijklandschap;
- bij het hanteren van de restricties binnen de begrenzingsafstand zal altijd maatwerk mogelijk zijn.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Drechterland in zijn openbare vergadering van 31 mei 2021.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'C' followed by several horizontal strokes.

J.N.M. Commandeur

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'P' followed by several horizontal strokes.

M. Pijl